СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 301. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 28-го грудня 1938. — No. 301. Jersey City, N. J., Wednesday, December 28, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010. 4-0807. — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РІЧНІ ЗБОРИ ОБЄДНАННЯ

ДЖЕРЗІ СИТІ. — В приявності урядників Обєднання Українських Орґанізацій в Америці і многих гостей відбулися минулої суботи річні збори орґанізації, які відкрив ред. Е. Ревюк, що як голова „Обєднання" зложив також звіт зо своєї діяльности. В звіті зазначив, що за минулий рік діяльність Обєднання проходила серед дуже напружених відносин, які мали корінь в европейській напруженій ситуації. Далі говорив про нашу працю тут в Америці, про осяги в мистецтві, в притягуванні молоді до українського орґанізаційного життя і т. п.

Рекордовий секретар Обєднання, д-р Л. Мишуга, обговорив ідеольоґічну діяльність Обєднання, а далі політичну, як і фінансову для Рідного краю. Обговорив ширше ворожі спроби звязування нашої народньої праці в Америці з фашизмом і ґітлеризмом. Далі порушив справу українських видань в анґлійській мові, а саме історії і ґеоґрафії України, словаря і брошури про Карпатську Україну. Далі здав також звіт із своєї поїздки з Европи як делеґат Обєднання в ціли політичної акції на міжнароднім ґрунті.

Фінансовий секретар Д. Галичин у своюму фінансовому звіті вичислив докладно всі збірки, що вплинули до Обєднання впродовж року, і подав ті цили, на які вони були вислані. Всіх грошей впродовж року вплинуло $27,187.35. Всіх розходів впродовж року було $27,029.08. В тім вислано впрост до краю на ріжні народні цили, як визвольна боротьба, інваліди, Рідна Школа, політичні вязні, Карпатська Україна, українська лічниця, „Просвіта", народні доми, сироти, ріжні українські видавництва і т. п. — $26,599.64. На місцеві українські інституції вислано $110.15. Удержання канцелярії, враз з заплатою за працю, почтовими оплатами листів, канцелярійними приладами, почтовою скринькою, чековим банковим контом і т. п. $317.29. У відсотках ціле удержання канцелярії Обєднання виносить один і одна пята відсотка, себто, один доляр і 18 центів від сто долярів. Далі здавав звіт касієр Обєднання, п. Ю. Павчак і ствердив, що його рахунки вповні покриваються з рахунками фін. секретаря.

Голова контрольної комісії п. М. Пізнак в своюму звіті сказав, що три вибрані контрольори, він сам, п. В. Череватюк і п. Близнак, переводили річну контролю. Вони переглянули всі рахунки книжки, посвідки і банкові конта, та знайшли все в найкращому порядку.

По звітах відбулась обширна дискусія, на кінець якої всі звіти принято з одобренням. На внесок д-ра С. Демидчука збори одноголосно ухвалили подяку У. Н. Союзові за фінансування делеґата до краю, а д-рові Л. Мишузі збори одноголосно висловили признання за добре виконану політичну роботу в Европі.

В дальшій точці п. Д. Галичин зробив заяву в імені комітету світової вистави та сказав, що павільону на світовій виставі комітет будувати не буде, зате приготовляє обширну українську програму з виступами хорів і танків.

Потім наступили реферати. Д-р Л. Мишуга виголосив реферат на тему: Як і чим помогти для відродження України. Цей реферат викликав широку дискусію. Панна О. Гамкало зложила звіт діяльности молодечого відділу при Обєднанні і в ньому подала начеркнену програму праці цього відділу. Слідувала широка дискусія і приняття звіту. На зборах відчитано реферат проф. О. Стеткевича про курси української мови на Колюмбійськім універсітеті в Ню Йорку. Проф. Нововірський виголосив подібний реферат про свої курси української мови, які він впродовж трьох літ дає в Ню Йорку.

Степан Шумейко виголосив реферат на тему: „Що уявляє собою наша молодь в Америці". По рефераті наступила широка дискусія.

На кінець ухвалено ряд резолюцій, що обіймали начерки праці Обєднання в Америці серед української суспільности, серед американців, а також на міжнароднім ґрунті.

Американські часописи помістили довші згадки про ті збори.

INDEPENDENCE FOR UKRAINE IS FAVORED IN U. S.

United Ukrainian Organizations Deny Nazi Inspire Move, See Fight With Poles.

(Special to the Herald Tribune)

JERSEY CITY, Dec. 24.—The executive committee of the United Ukrainian Organizations of America, at its annual meeting here today, adopted resolutions supporting the movement for independence of their 45,000,000 kinsmen in Europe.

Emil Revyuk, president of the organization, and Dr. Luke Myshuha, secretary, made public the resolutions, one of which emphasized that the creation of Carpatho-Ukraine has focused attention upon the problem of a greater Ukraine, uniting the Ukrainian territories now occupied by Russia, Poland and Rumania into a sovereign state. This resolution said:

"As they did from the start, the Ukrainians in America today support their kinsmen in their struggle to obtain self-determination. They believe so firmly in the necessity of a sovereign Ukrainian state, uniting all the Ukrainian lands, that they will never relinquish this ideal. They will likewise seek to obtain political support for their kinsmen from the United States and those countries which could aid Ukraine and would not demand in exchange that Ukraine become a vassal state."

Another resolution ridiculed suggestions that the Ukrainian independence movement is inspired by Germany, adding: "The best guarantee against the possibility of the spread of Fascist ideas among the Ukrainian people would be a clear and unequivocal recognition by the democratic powers of their full right to self-determination in all their ethnographic territories."

The relation between Warsaw and the 7,500,000 Ukrainians in Poland was discussed in another resolution, which said: "The situation must be faced realistically. No agreement can be reached with Poland. Therefore, the Ukrainians must fight and forcibly take their lands out of the hands of Poland. Poland is leading itself into decline. It is self-evident that the coming partition of Poland will be the logical consequence of her irresponsible policy toward Ukrainians and other non-Poles within her borders."

(New York Herald Tribune, Dec. 25, 1938).

GREATER UKRAINE URGED

Groups Here Favor Unity of Countrymen in Three Nations

A resolution supporting an independence movement to unite 45,000,000 Ukrainians in Russia, Poland and Rumania under an autonomous Greater Ukraine has been adopted by the executive council of the United Ukrainian Organizations of the United States, it was announced yesterday by Dr. Luke Myshuha, secretary.

Denying that the Ukrainian independence movement is inspired by Germany, the council declared in its resolution that the "best guarantee against the possibility of the spread of Fascist ideas among the Ukrainian people would be a clear and unequivocal recognition by the democratic powers of their full right to self-determination in all their ethnographic territories."

(The New York Times, Dec. 25, 1938).

ПОЖЕЖА НА ПРИХОДСТВІ В ДОЛИНІ.

У ночі 25. XI. ц. р. підпалено обороги з сіном на приходстві в Долині. Згоріли цілі два обороги, дальше вогонь не розширився завдяки тому, що не було вітру. Рятункову акцію утруднювала банда опришків, що з колами вганяла довкола приходства, били всіх, що спішили на рятунок і розганяли їх. Зневажено чинно також о. пароха Чорнеґу.

5,000 СТАЛЕВИХ ЛЕГЕНІВ.

Багатий власник великих фабрик самоходів в Анґлії, лорд Нафілд, довідався, що анґлійські шпиталі потребують сталевих легенів, себто приладів, що рятують життя недужим, у яких спаралізовані мязи легенів. Ця недуга поширена в Анґлії, головно між дітьми, між якими часто лютує пошесть дитячого паралїжу. Тому, що такий один прилад сталевих леґенів коштує 98 фунтів стерлінґів, шпиталі мають дуже мало таких сталевих легенів. Лорд Нафілд рішився засобити всі шпиталі сталевими легенями, що їх випродукують його фабрики. Дарунок анґлійського лорда коштуватиме коло пів міліона фунтів стерлінґів.

ОБКИНУЛИ КАМІННЯМ ПОЛЬСЬКІ ДЕРЖАВНІ ПРАПОРИ.

Ґрупа молодих німців у селі Мислаків, під Торунем, прибула в день свята польської незалежности під шкільний будинок і обкинула камінням польські прапори, що звисали зо школи.

ОСЛІП НА ВУЛИЦІ, ПРИГЛЯДАЮЧИСЯ, ЯК СПОЮВАЛИ РЕЙКИ.

У Варшаві знайшли якогось пяного чоловіка, що просив прохожих повести його додому, бо нагло осліп. Його відвезли до амбуляторії. Виявилося, що це робітник Е. Келіх. Він приглядався довший час, як робітники споювали трамваєві рейки. Осліплююче світло осліпило Келіха.

ПОМЕР ВИНАХІДНИК САЛЬВАРСАНУ.

У Токіо помер славний японський професор медицини, Сагахіро Гата. Д-р Гата разом з проф. Ерліхом винайшов сальварсан 1910-го року.

ЧВІРНЯТА В БРАЗИЛІЇ.

У місцевості Еабути, в стейті Сан Паблі, в Бразилії, 28-літня Ріта Концейкао привела на світ чвірнята мужеського пола. Мати й немовлята здорові.

ВИЛАМИ НА КОМАНДАНТА „СТШЕЛЬЦІВ".

Польська преса повідомляє: Якийсь напасник намагався крізь вікно пробити вилами стоячого під вікном команданта „Стшельців" у Підгайцях, Вл. Головіньского. Замах трапився в Галичі, повіт Підгайці, в мешканні Бр. Проскої. Головіньский легко ранений у шию. Напасник непізнаний утік.

ТРЕСОВАНА СОБАКА ПРИЧИНОЮ РОЗВОДУ.

Париж має своєрідну сензацію, що її викликав розводовий процес подружжя, яке всі його знайомі вважали за прикладне. Одначе найбільшу сензацію викликав не сам процес, але сама причина розводу. Тою причиною був тресований пес, якого пан навчив приносити собі перед спанням піжаму. Пес виконував свою службу більш як рік без найменшої помилки. Очевидно пан дуже гордився своїм мудрим псом та скрізь чванився, що так зумів його витресувати.

Перед двома місяцями власник пса, багатий підприємець, мусів виїхати з Парижа у важних торговельних справах. Коли по двох тижнях він вернувся знов додому, вечором відвідав його один із товаришів. Можна собі уявити здивування промисловця та збентеження його жінки і приятеля, коли пес приніс приятелеві піжаму промисловця й не хотів від нього відступитися, хоч пса проганяли. Обурений муж доглянувся в тому безсумнівного доказу подружої зради, покинув негайно жінку, замешкав у гостинниці й почав клопотатися про розвід.

І справді перед кількома днями відбувся розводовий процес і тому, що невірна жінка не дуже противилася доказам мужа, суд ухвалив подругам дати розвід.

РІЧНИЙ ЗЇЗД СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ.

НЮ ЙОРК. — Українська Стрілецька Громада Америки відбула в Ню Йорку минулої неділі, 25. грудня ц. р. свій річний зїзд. Голова Громади, п. Д. Галичин відкрив зїзд і за вибором присутних передав його до переведення д-рові В. Ґаланові. Секретарював д-р П. Дубас.

Д. Галичин зложив звіт з діяльности Громади, в якім підкреслив, що не звертаючи уваги на мале число членів в Стрілецькій Громаді, Громада впродовж року всетаки зробила добру роботу. Цього року Громада старалась переводити, або бодай інших спонукувати до переведення, 20-тої річниці листопадового зриву. Секретар Громади п. Баранюк зложив звіт зо своєї діяльности і сказав, що управа громади вела досить оживлену переписку з поодинокими гуртками і з іншими українськими орґанізаціями, та старалась не проминути нагоди, щоб не прилучитися до якоїсь загально національної акції. Далі заступник голови п. М. Близнак, складав касовий звіт. По звітах головних урядників склали звіти представники поодиноких гуртків.

По звітах розвинулась широка дискусія, в якій обговорювано справу творення леґіонів, мілітарного вишколу серед нашої еміґрації, та влаштовування відчитів. Ухвалено такі відчити з боку Стрілецької Громади влаштовувати, а також ухвалено, щоб з боку українських ветеранів видати прилюдний меморіял, в якім булиб зясовані ті ідеали за які українські ветерани боролись.

Збори ухвалили вислати привітну телеґраму премієрові Карпатської України, о. А. Волошинові.

НАДЗВИЧАЙНІ НАРАДИ ДІЯЧІВ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ

ВАРШАВА. — Американський кореспондент подає, що до Львова скликано надзвичайні наради провідних громадських українських діячів з цілого краю. Темою нарад має бути справа територіяльної автономії для українських земель під Польщею. Іде про це, в який спосіб вести дальшу боротьбу за цю справу.

ДІТЯМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ПРАГА. — „Народні Лісти" подають, що Комітет Допомоги дітям Карпатської України звернувся до громадянства зі закликом, складати датки на допомогу закарпатським дітям, що ніколи не зазнали добробуту, а тепер втікли перед мадярами у верховину.

ВИЙШОВ З МАДЯРСЬКОЇ ВЯЗНИЦІ Й ПОМЕР.

ХУСТ. — Помер вислужений дяковчитель Петро Бокшай, по виході з мадярської вязниці. Старенький Бокшай є батьком славного українського спортовця О. Бокшая. Над старим Бокшаєм знущались мадяри за те, що його сини не вернули під Мадярщину, а лишились на території Чехо-словаччини.

РОЗБУДОВА ЛІЧНИЦЬ.

ХУСТ. — Мадярщина забрала 80% державних лічниць Закарпаття. Вепер уряд Карпатської України у скорому темпі орґанізує і вивіновує державні лічниці у Воловому, Сваляві, Рахові, Великому Березному та інших більших місцевостях.

ДУХОВНА АКАДЕМІЯ.

ХУСТ. — Духовна академія, яка знаходиться в Ужгороді, зістала перенесена до Сваляви.

„КАРПАТСЬКА УКРАЇНА В ІЛЮСТРАЦІЇ".

ХУСТ. — Від січня 1939 р. буде виходити під повищим наголовком журнал, який редаґуватиме відомий закарпатський письменник і поет Ґренджа-Донський.

ВИКИНУЛИ СИРОТИНЕЦЬ СС. СЛУЖЕБНИЦЬ.

УЖГОРОД. — На приказ мадярської влади викинули мадяри з міста сирітський захист СС. Служебниць, що містився в домі о. д-ра Волошина при вул. Ракочія. Мадяри викинули бідні сироти поза демаркаційну лінію. Дітьми заопікувалася влада Карпатської України і примістила їх в Невіцьким.

ЛІКВІДУЮТЬ БЕЗРОБІТТЯ.

ХУСТ. — В Карпатській Україні нема безробітних. Хто хоче працювати знаходить легко працю при будові доріг чи їх направі та при будові нових будинків.

ХОТІЛИБ ВИМІНЮВАТИ.

ХУСТ. — Особи, що втікають з Ужгороду і Мукачева розповідають, що в тих містах є велике безробіття та цілковитий застій у торговлі. Кажуть, що мадярський уряд був би тепер склонний заміняти одно з тих міст на іншу територію. Та біда в тому, що ця „інша територія" булаб заселена українськими селянами, а „одно з тих міст", що передалиб мадяри Україні, складалосяб тепер головно з самих жидів і мадярів.

УКРАЇНСЬКІ АВДИЦІЇ.

ХУСТ. — Від 13. грудня висилають три словацькі радіовисильні (Братислава, Банська Бистриця і Пряшів) українські мистецькі й господарські авдиції для Карпатської України. Заразом будується українська радіовисильня в Хусті.

БІДА З УЧИТЕЛЯМИ БЕЗ ПОСАД.

ПРАГА. — Чеський міністер освіти має тяжкий оріх до згризення, бо не мнає де примістити 6,000 учителів народніх і горожанських шкіл зі Судетів, Карпатської України та Словаччини.

НОВИЙ ДУХ І НОВА МОРАЛЬ.

ПРАГА. — Нова Чехословаччина переводить реформи також і в шкільництві. Провідною думкою чеського шкільництва має стати національний дух та християнська мораль. Буде переведена ревізія шкільних підручників і програм. Чехи, як подає міністерство освіти, хочуть вернутись до традицій з минулого, коли то духовенство й учительство довело чеський нарід до національного пробудження. Для прикраси шкільних саль ввела нова влада лиш два символи: хрест і державний герб.

„ВЛАДИМІР" ВИЯСНЮЄ.

ПАРИЖ. — Паризькі ґазети подали вияснення 22-літнього „царя всієї Росії" Володимира Кириловича в справі Гітлера і України. В тім виясненню претендент на царський престол заявляє, що тільки той, що не знає історії Росії може говорити про відірвання України від Росії, бо Україна ніколи не мала своєї самостійности. Вона, каже той „цар", завжди була частиною Росії так, як Альзація частиною Франції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РАБСЬКІ ДУШІ

Тюрми окупантів українських земель заповнені тими нашими найкращими синами і дочками, що визнають тільки українську рацію. Ту, за яку їхні геройські попередники терпіли також по тюрмах, чи деінде. Ту, за яку міліони наложили головами.

Та українська рація не виправдує ворогів української державности. Вона не каже прощати ворогам України. Ні їх виправдувати. Вона каже з ворогами боротись.

Ми не хотіли боротьби з давньою Чехословаччиною. Ми не вважали її за свого ворога. І ми, що одинокі рятували її навіть у найбільшому нещасті, не думаємо тепер ворогувати з чехами і словаками, коли ми тепер з ними у конфедерації. Але хочемо ясно ставити справу. Хочемо ясно й отверто висказати, що нас боліло, бо доперва тепер є можливість сказати собі правду в очі. А ту правду треба сказати, щоб вона була загально відома, бо тільки пізнавши помилки минувшини, буде можна зачати будувати дійсно нове й здорове життя. Особливо треба це зробити ще й тому, що деякі болючі помилки ще далі животіють. Бо ще далі нема в Празі у відповідних колах справді розумного відношення до Карпатської України, а зокрема до ідеї Великої України. Ще не відійшли від влади і впливу ті, що виросли при політиці давньої празької влади.

Та є в нас такі раби, замотеличені соціялізмом, гетьманством, чи комунізмом, що навіть на вільній американській землі не хочуть про це говорити. Навіть тут не дають нам спромоги допомогти Карпатській Україні дістати належні їй права, бож, говорячи за наші права, приходиться вияснити облудну політику соціяліста Бенеша і його визнавців, що ще сидять у Празі й далі нам шкодять. Та про це пишуть отверто вже навіть у Львові. І там боронять Карпатську Україну. Бо ось що пише „Діло" (ч. 261): „На цьому місці вистане сказати, що Прага все ще не може погодитися з утратою кольоніяльного характеру Закарпаття, з перетворенням його на федеральну державу. Протидіяння тим макіявельським течіям забирає масу енерґії урядові о. Волошина. До речі сказавши, роля словаків у цій грі ганебна і безприкладно цинічна". А далі кореспондент цеї ґазети, Роман Голіян, пише з Хусту про теперішнього президента Чехословаччини, пана Берана, таке, що він „за ціну кольоніяльного закарпатського міражу мабуть дуже радо пішов би ще раз на небезпечний експеримент у стилі Бродія". І ми знаємо ці відносини, тому так добре розуміємо того, що нам з Хусту через „Діло" доносить: „Багато ще колод на дорозі, багато затроєних стріл, виміряних у груди українського Закарпаття". Так, ми ті стріли бачимо. Знаємо, звідки вони походять і хто їх наготовив. І говоримо про те публично. І будемо говорити так довго, поки ті стріли не будуть звернені замісць проти нас, проти ворогів Чехословаччини і Великої України. Це таке ясне, що повинні це відчути навіть наші раби. І як не помагати, то хоч мовчати.

СПРАВА АВТОНОМІЇ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У ПОЛЬЩІ

(Надіслане зі Львова).

На засіданні польського сойму 9. грудня Українська Парляментарна Репрезентація зголосила внесок у справі територіяльної автономії для всіх українських земель у Польщі. Необхідний для внеску пятнацятий підпис дав волинський посол Скрипник.

Назва проєкту: **Проєкт конституційного закону Галицько - Волинської Землі.** Проєкт має 21 статтей і мотивацію. Між іншим проєкт домагається признання автономного уряду, якого член належав би теж до центрального уряду у Варшаві.

Яка буде доля проєкту можна наперед сказати. Поляки у пресі та на вічах повели аґітацію, щоб не то не признавати ніякої автономії, але щоб відповідні чинники взагалі не радили над проєктом, себто начеб такого проєкту зовсім не було. **Цензура у часописах сконфіскувала не тільки вістку про проєкт, а навіть слова „автономія", „автономний".**

ХИТАЮТЬСЯ ОСНОВИ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Перед кількома тижнями святкувала Москва 20-ліття комсомолу. Тепер начальник комсомолу Косарев став ворогом народу. Недавно він зявлявся в товаристві Сталіна і його славословили як героя, що виховав доріст комуністичної партії на гідного наступника старої большевицької ґвардії, а тепер його вже не видно, бо сховали його в підвалах тюрми Лубянки. Перед деяким часом Косарев був героєм цілої імперії, а тепер зрадником, псом та чим хочете, зноваж таки цілої імперії.

Причина? Косарев став „троцкістом", „бухаріністом", „сволочю", „буржуєм", „націоналістом", „моральним розкладником" і всім, що лише московський жарґон має найкращого в запасі. Косареві закидають, що він не зумів недопустити в ряди комсомолу „троцкізму". До тепер він це добре робив, як твердилось підчас свята двацятьліття комсомолу. Тут треба ще додати, що Косарев керував фактично і так званим комуністичним інтернаціоналом молоді, що має секції в цілому світі так, як комуністична партія та був довіреним чоловіком начальника НКВД чи ҐПУ Єжова. Цього зсадили кілька днів по опалі Косарева.

Закидають Косареві, що він не керував комсомолом, а диктував, мов би то в державі з диктатурою пролєтаріяту можна було інакше робити. Сам Сталін також не керує державою, а диктує їй все. Кажуть, що він бюрократичними методами здушував всякі здорові почини комсомольців — чесних людей, немовби взагалі можна було говорити про якусь честь в комуністів. Далі Косарев протеґував морально розложені елєменти.

Все це дурнички, для закриття дійсности, для обдурення всіх і вся. Причина не в тому. Кріза проводу комсомолу — це кріза цілого комсомолу. Комсомол виховував молодь на пяниць, самохвальків, властилюбних людей, зарозумільців, а не на комуністів, які мали взяти власть в руки по вимерті старої ґвардії та завести рай на землі. Сталін покладав великі надії на молодь, вроджену і виховану в московсько-комуністичному дусі. 21 літ тревало це виховання і показалось, що воно з ґрунту було фальшивим, на фальшивих основах побудоване. Отже **кріза проводу комсомолу є крізою виховання молоді в комуністичному дусі,** а заразом крізою цілої комуністичної системи. Сталін мусить признатись до того, що комуністична партія не має доросту та що комунізм не збуджує в молоді інтересу, а навпаки, комуністично вихована молодь інтересується піянством, буржуазним добробутом, забавами, карієровством і всім, чим хочете, лише не світовою комуністичною революцією. До того комуністична партія признає, що серед молоді є нехіть до режіму, що перейшла вже в свойого роду інстинктовну опозицію політичного характеру.

До того в Осавіохемі, орґанізації, що виховує доріст для армії, також загніздилась контрреволюція. В комсомолі України також контрреволюція, це найбільше болить Москву, бо українських комсомольців мабуть скоро буде треба щоб боронити Україну перед бажанням її визволитись з московського ярма.

Куди тепер піде Сталін, щоб рятувати Московію перед розпадом, а головно, перед відірванням України, невідомо. Стару ґвардію вистріляв, молодий доріст завів, осталось? — це покаже будучність.

— — — — — — —

Перед кількома днями оголосили большевики указ про реорґанізацію пропаґанди. Виходить, що все, що дотепер зроблено нічого не варте. Досі ствердилось, що большевики є майстрами пропаґанди. Висліди — ніякі. Новий указ каже, що все розпадається, особливо марксизм, що став основою московського державного будівництва на місце панслявізму, ортодоксії і т. п. За деякий час передтим видав Сталін історію комуністичної партії. Все, що досі пропаґувалось, стало недійсним. Цілу дотеперішню роботу комуністичної партії і науку Маркса перевернено до гори ногами. Кожний комуніст, малий чи великий, по свойому, коментували все. Тепер Сталін все централізує. Все мусить йти згідно з наказаним Сталіном курсом. Для того реорґанізується пропаґандивний апарат.

Дотеперішній апарат, кажуть недосконалий. Збудований на зовсім фальшивих основах. Дотеперішні кружки пропаґанди надоїли народові. Ними керували непідготовані люди, часто анальфабети. Досі дбали за скількість, а не за якість пропаґанди. Пропаґандою обхоплені лише робітники, керуюча верства була поза нею. Всі комуністи мусіли бути членами кружків і т. д. Багато інших причин наводиться, чому дотеперішний апарат і сама пропаґанда завели.

А дійсність? народ і самі члени комуністичної партії мали вже за багато всього того розгардіяшу, так багато, що він просто відштовхував всіх від комунізму. Впав був також інтерес до теоретичного комунізму і його студій. Кадри, що вели вишкіл, не були підготовані для того. Тому перепідготовка кадрів. Отже 20 літ підготовляли кадри, проповідували комунізм, підготовляли нову ґенерацію для обняття влади по смерти старої ґвардії, а тепер все до нічого. Треба наново починати. Ба ще більше, кружки комуністичної пропаґанди стали основою протикомуністичної діяльности, розвивали свою роботу, як хотіли. Ніхто їх не міг контролювати. Тому недовіря до них. А в наслідках — повний занепад комунізму.

Ось це друга захитана основа московської імперії.

— — — — — — —

В пресі поведено пропаґанду за те, щоб шанувати совєтську інтеліґенцію. Хто вона? Це верхушка урядового і партійного апарату, що працює умово, що вихована в комуністичному дусі, це молодь, вірна комунізмові. Всі так звані „знатні" люди держави — це інтеліґенція. Вона походить з робітництва та селянства. Преса твердить, що інтеліґенцію треба попирати. Дійсно, її там треба, бож всіх, що щось розуміли і знали, Сталін казав повистрілювати. Требаж чимсь заповнити їх місце.

Дійсність та, що совєтська інтеліґенція, вихована в комуністичному дусі, відвернулась від комунізму, не хоче про його нічого чути. Це сталось нишком, хоч формально і належиться до компартії. Це в свою чергу виказує, що комунізм як ідея, яка мала світ перевернути до гори ногами, стратила свою притягаючу силу.

Справа не лише в тому. Вона має глибший корінь. Теперішня совєтська інтеліґенція — це пануюча верства. Народ вважає її коренем лиха. Тому ненависть до неї. Совєтська преса наводить випадки, що на вільному ринку селянство навіть не хоче продавати інтеліґентам" харчові продукти, а виправляє їх купувати все в державній крамниці, в якій в дійсности нічого не можна купити. Ось в ненависти народу до інтеліґенції лежить причина, чому поведено пропаґанду за те, щоб інтеліґентів шанувати.

Ще дальший висновок. Нема в Сталіна нікого, на когоб він міг опертись. Партія завела, бо не вспіла скомунізувати народ. Народ режіму не любить. Комсомол завів, бо молодь не має інтересу до комунізму, навпаки, ставиться до нього вороже, як і народ. А на когось треба опертись, тож задумано опертись на інтеліґенцію. Вона залежна від держави, бо з неї живе. Її досить багато. Тут замітка, що совєтську інтеліґенцію годі порівнювати з европейською. Там стає інтеліґентом кожний стахановець, що може перевищити норму виробітку на кілька відсотків, тобто що фізично міцніший.

Це третя розхитана основа московської імперії.

— — — — — — —

Як видно, то чим дальше, тим гірше йде комунізмові і Москві, тим зате кращі вигляди на звільнення України. Як українські маси не впали жертвою штучного марксизму, то значить, вони в основі здорові. Вони думають національно, а тим самим знають, де корінь лиха. Про це говорять численні вістки про спротив України Москві та про бажання звільнитись від її опіки, незалежно чим вона закривається, православам, слявянофільством і інтернаціоналізмом.

ІДЕАЛИ СІЛЬСЬКОГО ХЛОПЧИНИ В РІДНІМ КРАЮ

Старокраєвий часопис „Жіноча Воля", який тішиться дуже великим признанням з сторони нашого селянства, оце розписав між селянством молоддю анкету, на тему: Яка моя ціль в житті? Відповідь на неї дав і молодий сільський хлопчина. Подаємо відповідь Василя Монастирського:

Хвальна редакціє, я також щиро вітаю нову анкету і хочу сам взяти в ній участь. Я є селянин. Родичі мої неграмотні й тому мене теж не посилали до школи, кажучи, що з мене „пан" не буде, а до господарки не потрібно ходити до школи. І так я лишився дома. Як мені було щось девять літ, дуже забажав я навчитись читати і писати. Навчив мене письма один чоловік, але тільки так, що я ледви букви розпізнавав. Тоді я, хоч мав тільки девять літ, вписався до „Просвіти" і починав випозичати собі книжки з бібліотеки. В рік, чи два пізніше запринумерував я собі часопис „Народню Справу", а згодом і „Жіночу Волю". І от тепер відчинились мені очі. З рідних часописів і книжок я вперше довідався, хто я. Я довідався про славне минуле свого народу, про його недавні визвольні змагання. Я довідався про Крути, про Базар, про першого листопаду з 1918 р. Я зрозумів, чому досі не маємо своєї держави. Тому, що наші батьки були неграмотні, мало свідомі. Але дорогі брати і сестри! На нас, сьогоднішній молоді лежить оце завдання! Ціла жура за нашу будучність спадає на нас самих.

Небхідною річчю в нашій праці над собою і в громадянськім житті це постійне і пильне читання книжок та рідної преси. Читання не тільки поглиблює наше знання, але кожночасно ми є в курсі всіх справ, які нас торкаються. І завсіди ми з ґазет довідаємося, як нам поступати.

Преса це наше сонце, котре своїми промінями просвічує розум душу кожної одиниці, ця преса підготовляє нових боєвиків за велику Ідею.

Тож читаймо і вчімся разом, браття і сестри! Моя ціль в житті це праця для рідного народу, доки стане сил. Не бажаю для себе жадного багатства. Бажаю тільки кріпкого здоровля і сили, щоб я міг здобути ще більше знання і щоб міг разом зо своїми товаришами працювати для добра нашої дорогої неньки України.

Василь Монастирський.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Г. П., Ансонія, Конн. — У той день, як Ви писали листа, допис про свято був давно зложений, а ждав на місце в ґазеті. І таки того дня пішов до ґазети. Усі дописи, що надходять, зараз передається до друкарні. Там лежать у такім порядку, як надходять. І ждуть черги. Вже десятки разів вияснювали ми цю справу. Тож не треба питати за виправдуванням. Тут не є ніяка наша вина. Як хто жде півтора місяця на допис, то це цілком нормальне. Бож усі громади святкують і вічують майже в тому самому часі. І всі надсилають дописи. То як їх усі помістити? Свято може бути в одній громаді 16. листопаду, а в другій 20. листопаду і допис про свято з 20. листопаду може бути поміщений скорше ніж про свято з 16. листопаду, бо й ріжно люди присилають дописи. Той зо свята з 20. листопаду може бути присланий пізніше ніж допис зо свята з 16. листопаду. І залежить багато від величини. Коротший допис знайде скорше місце, бо лекше його вмістити між оголошеннями. А довгий мусить ждати часто на таке число, в якому є більше вільного місця. І це є природнє й зрозуміле в часописі, що виходить у такім невеликім обемі як наш.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

П. Ґ. Вудгавз.

ДОБРА МЕТОДА

(2)

Росалінда мала прийти в годині 11-тій. Він чекав на неї надаремне до три на 12-ту. Те, що вона не прийшла, міг він собі ще розяснити всякими перепонами, але що не подякувала йому за всі його дарунки, це справді його заболіло.

Коли входив до хати, почув якийсь гомін у свому мешканні, а в ньому сріблистий жіночий сміх. Жінка в його хаті? Ввійшов енерґійно до сальону. Джон підбіг йому назустріч уперше трохи збентежений, за ввесь час своєї служби.

— Я зовсім не сподівався, сер, що ви так скоро вернетесь!

— Я зовсім вам вірю — відповів гнівно.

— Джон! Найліпше буде, як ти скажеш усю правду — озвався якийсь голос за плечима льокая.

Джон випростувався і сказав:

— Чи пан дозволять представити собі мою жінку?

— Вашу жінку?

— Так, бо ми завтра беремо шлюб.

Роберт дивився на нього здивований. Зпоза плечей Джона виринула якась жіноча постать і сказала:

— Дуже мені приємно. Маю враження, що я вже десь вас бачила. Ага! Ви присилали мені чудові червоні рожі! Дуже дякую.

І зовсім свобідно розкусила горішок, який узяла зо стола. Роберт не витримав, пізнавши Росалінду:

— Ви могли були бодай попередити мене, що не прийдете до Карльтону.

— До Карльтону?!

— Яж післав вам запросини до театру.

— Мене не було цілий день в театрі. Я звільнилася з огляду на шлюб. Гадаю, що ви не чекали на мене довго — усміхнулась.

— Но, ні, — відповів він, здушивши в собі злість.

— Сер — сказав Джон — я мушу вам вияснити.

— Я вас слухаю — мало не скреготав зубами Роберт.

— Я і моя жінка... наречена, ми знаємось віддавна. Ми походимо з того самого містечка...

— З Піт... Піт...

— Так з Пітльберн. Заки я виїхав до Лондону, ми були заручені. Через якесь мале непорозуміння ми посварилися, з моєї вини...

— Ні, ні Джон... Це я була винна!

— Ні, не ти, Росаліндо!

— Но, далі, далі кажіть — тратив терпець Роберт.

— Коли я відніс, пане, ваші китиці, тоді ми відновили знайомість і зараз помирились.

Росалінда, розкушуючи своїми гострими зубками новий горішок, спитала:

— Але ви не гніваєтесь, правда?

— Я? Гніватись? — і Роберт рішив, що не покаже нічого по собі.

Нараз прийшла йому щаслива думка:

— Навпаки, я дуже тішусь, пані Росаліндо, що ви нарешті вибрали собі чоловіка. Коли прийдете до театру, то знайдете там шлюбний дарунок від мене — три китиці червоних троянд, брансолетку і золоту свинку на щастя. Бажаю вам усього найкращого пані Джон... і вам Джон... Мушу вам признати, що ваша метода в Пітльберн знаменита!

— Так, сер. Від довгих літ її практикують у нас з великим успіхом!

Перекл. а. б.

(Кінець).

• З ДНЯ •

НАША АМЕРИКАНСЬКА ТВЕРДИННЯ.

В середновіччі люди залюбки будували великі церкви, катедри, замки й інші величаві будинки. Деколи ті будинки мали практичний ужиток; але такі, як ось катедри і доми молитви, мали виключно духово - сентиментальний характер. А проте люди будували їх і не жалували ні грошей ні труду. А в тих давніх часах, коли люди не знали ні парової машини ні мотору, побудувати якусь величаву катедру таки була велика штука. Роками, а нераз десятками літ працювали тисячі робітників біля тих будівель. Возами вони стягали матеріял, ставили руштування, а опісля руками виносили цеглу за цеглою, камінь за каменем на високі шпилі церков. Багато з тих церков і катедр полишилось до нині. І нині ми подивляємо їх велику красу, а також подивляємо витревалість, посвяту й ідейність їх творців.

ІДЕАЛІЗМ СТАРИХ ВІКІВ.

Дійсно треба подивляти тих наших предків, що хотіли завдавати собі стільки труду і витрачувати стільки грошей, щоб створити такі величаві памятки. Але нині трапляються і такі люди, що осуджують ці зусилля наших середновічних предків і кажуть, що вони булиб далеко краще зробили, якби замісць непрактичних церков будували фабрики і машини та уліпшували добробут людей.

Частинно воно правда. Але наші середновічні предки дивились на життя не лиш як на вигоду і на травлення земних дібр, тільки як, на творення чогось величнього. Старі іспанські будівничі, коли творили свої славні катедри, в захопленні викрикували: „Будуймо щось таке, що 500—1000 літ пізніше викликувало би подив у наших нащадків".

В імя того „подиву" вони були готові принести найбільші жертви.

ВПЛИВ НА МАСИ.

Дехто каже, що це аристократи з „примхи" будували ці великі будинки. Але вбогі люди з цього нічо не мали, тільки терпіння і нужду.

Ні. З тих великих будівель користали також і найнижчі люди. Бо вони мали в нутрі те переконання, що були теж співтворцями тих будівель. Вониж їх власними руками взносили. Крім того, споглядаючи на ті величаві будівлі, кожна людина, без огляду на своє клясове походження, набирала подиву до своєї людської раси, а тимсамим до себе самої. Ті великі будівлі були наочними свідками величности людського роду. Ті великі будівлі, які кожний міг оглядати очима й дотикати руками, були переконливими доказами, що ті гарні смілі і великі пориви, що в більшій, чи меншій мірі нуртують в душі кожного чоловіка, це не щось химерне, оманне, нездійсниме, але щось, що при певній напрузі й витревалости можна перевести в життя. Ці великі будівлі, що то ніби не мали практичного змислу, були фактично двигунами людського поступу й осередками цивілізації. Біля тих великих будинків скупчувалось життя, поселялись люди. Бо людям було мило жити в сусідстві наявних доказів їхньої величи. Живучи біля тих прекрасних будівель, люди розвивали також інші ділянки свого життя, включаючи і матеріяльні.

НАША БУДІВЛЯ В АМЕРИЦІ.

Подібною щодо своєї символіки, хоч цілком відмінною щодо форми, є будівля, збудована нашою еміграцією в Америці: Український Народний Союз. Багато похвал написано вже на адресу цього Союзу, багато виголошено заохот, щоб люди вступали в його членство. Згадувати ще раз справу Союзу — виглядає на роблення йому звичайної реклями.

Та фактично У. Н. Союз це не лише наша найбільша фінансова інституція. Він має не тільки наші матеріяльні потреби на увазі. Він має також духово-сентиментальні завдання. Так, як колись біля великих будівель скупчувались люди і, подивляючи їх, подивляли заразом себе, свою расу, також само наше членство, і ціла тутешня еміграція, створивши при помочі таких „недосконалих" засобів, серед таких бурливих відносин, інституцію, що має поверх пять міліонів долярів, почувається гордою на неї. Вонаж бо є творцем цеї інституції, яка з черги, є доказом не лиш своєї, але й загальної величи нашої суспільности.

Це почуття змиває з нас тавро „меншевартної раси". Творячи У. Н. Союз наша еміграція переконала не лише чужих, але в першій мірі себе саму, що вона в нинішнім часі високих вимог є готова до найкращих і найбільш цивілізованих осягів.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ВАЛІНҐФОРД, КОНН.

Змагання в приєднуванні членів.

Минулий тиждень пройшов надзвичайно добре. Багато відділів поробило великі зміни в приєднуванні нових членів. Були такі відділи, які за минулий тиждень приєднали більше членів ніж за попередні два місяці. Найбільше членів за минулий тиждень приєднали такі відділи: 350-тий приєднав 5 членів, 390-тий 4, 262-гий 5. Але найбільш оживлену працю повів від. 277, котрий приєднав найбільше членів і тим здобув перше місце. Впродовж цілої капанії він приєднав 20 нових членів. Та чи затримає він своє першенство — не можна ще напевно сказати, бо змагаються ще два відділи: 262-гий і 59-тий. Як показує їхня робота, то вони зробили також великий поступ вперед і далі приєднують членів; коли вони не перевищають 277 відділу, то не виключене, що стануть на рівні з ним. Лишається ще один тиждень тримісячної кампанії і за той час ще можна чимало зробити.

А. Маланчук, орґанізатор У. Н. С., стейту Конетикат.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Річні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 1. січня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. На нцх зборах має явитись кожний член і členиця, бо буде справоздання уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1939 рік. Неприявний член підлягає карі згідно зо статутом. — М. Косоноцький, предс.; М. Баран, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Річний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 251., відбудеться в понеділок, 2. січня 1939, в годині 1. пополудні, в школі парохіяльній, 2274 Вест 7. вул. Проситься кожного члена й членицю прибути принаймні раз на рік і вислухати справоздання урядників, контрольорів і надзирателів хорих. Дальше буде вибір нового уряду на 1939. рік. Неявившийся член заплатить кару після ухвали Товариства. Контроля має явитись у секретаря під ч. 2373 Вест 7. вул., в суботу, 31. грудня, в годині 2. пополудні. — Іван Трытяк, предс.; Н. Страп, секр.-кас.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Двацяту річницю листопадового зриву української нації до волі і державности святковано в нашій громаді більш торжественно як попередніх років.

Український нарід вже нині духово вільний, незалежний і соборний. А доказом цього є його чин, масова участь у святах державницького характеру, в маніфестаціях, протестаційних вічах та відчитах, і також його щедра жертвенність на визвольну боротьбу та інші патріотичні цілі.

У такому то настрою ми святкували цього року в Елизабеті, 6-го листопаду „Свято Української Державности".

Свято влаштовано заходами Центрального Комітету Українських Національних Організацій.

Першу частину свята відсвятковано в укр. грек. кат. церкві св. Володимира, в присутності великого числа вірних. о. Й. Чаплинський відправив торжественну Службу Божу та жалібну панахиду за упокій поляглих героїв української армії, як також виголосив з нагоди свята високо патріотичну проповідь, а взвав вірних зложити жертви на інвалідів.

Біля символічної стрілецької могили стояли з прапорами і відзнаками представники місцевих українських організацій. Найкраще враження робили діти, члени клюбу танцюристів, прибрані в народні українські строї. З китицею цвітів у кожного в руках вони ввійшли до церкви, в організаційному порядку, під проводом п. Романовича.

Уставившись довкруги могили двома рядами, вони зложили ці цвіти на могилі героїв.

Також гарно зарепрезентувалися своїм виступом у строях членицї 20 і 21 від. У. Ч. Х. „ОДВУ", репрезентантки сестрицтва Любов, 37 від. У. Н. С., Дочок України, 27 від. С. У. А. та 65 від. ОДВУ.

Хор „Боян" відспівав молитву „Боже великий, єдиний".

Пополудні свято продовжувано величавим концертом в У. Н. Домі, при вул. Фултон.

Концертову програму виконував хор „Боян" під управою п. Михайла Ядловського. Хор виступав чотири рази і відспівав з гарним виконанням низку пісень композицій: О. Кошиця, Михайла Гайворонського, Кириченка.

В дальших виступах брали участь: хор чоловічий і хор дитячий укр. парох. школи.

Панна Ева Бубік відспівала сольо три пісні при акомпаніяменті панни Віри Глови.

Відповідні до свята поезії віддеклямували: Емілія Гвіздь, Анна Семен, Йосиф Шарий. Виступи молоді робили дуже гарне враження на публику і вона не щадила їм оплесків.

Друга частина концерту складалася з музичних виступів.

З великим хистом виконав на челі молодий талановитий українець, п. Григорий Бемко, при акомпаніяменті панни Амброджіо: Boecharini Concerto, і Beethoven Rondo. 2. „Ukrainian Fantasia" Ravel Habanera. Оба виступи публика нагороджувала оплесками.

Справжньою приємною несподіванкою був виступ „Geones Spence Band", трицять справжніх музикантів під управою знаного капельмайстра п. Михайла Палядіна. Орхестра виконала: 1. National Emblem March, 2. Українські Потпурі, 3. Black Queen Overture.

Банда в одногодиннім мистецькім виступі дала публиці до пізнання справжню силу інструментальних мелодій.

Публика нагородила управителя і членів банди гучними оплесками.

Святочні промови виголосили п. Е. Ляхович по українськи і п. Юрій Картичак по англійськи. Обі промови були змістовно оброблені і добре виконані.

П. Ляхович переповів усі важніші моменти з визвольних змагань українського народу, як також підчеркнув, що хоч хвилево ми поконані, то фактично ми за останніх 30 літ пішли дуже вперед.

П. Юрій Картичак торкнувся ріжних політичних комбінацій великих европейських держав, з якими є звязана дальша доля України. Також закликав тут роджену молодь брати більшу участь у визвольному українському русі. Він теж прочитав протестаційні телеґрами, які публика одобрила й уповажнила вислати дотичним державам. Переведено збірку на інвалідів та інші народні цілі. Спис жертводавців і на які цілі призначено чистий дохід буде поданий пізніше.

Національним гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено свято.

Іван Клок.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОНҐРЕС МАДЯРОНІВ.

Вичитав я в „Свободі" про конґрес мадяронів, що має відбутися 16. січня 1939 р. в Пітсбурґу. Що ті національні зрадники є спосібні на таке діло, то це неодного здивує. Та мене ні. Вони так звикли до рабства, до служби мадярським панам, що від цього вже ніколи не відвикнуть, навіть тут на вільній американській землі. Та з цього не виходить, щоб ми сиділи тихо й не протиділали цій діявольській роботі. Я певний, що наше громадянство Пітсбурщини здає собі добре справу, що це за конґрес та яку ганьбу він наносить нашому народові, що на його території має мати місце така зрадницька акція народніх відступників. Ось тим заходам треба протиставитися в розумний і культурний спосіб — такий, щоб ми своїм поступованням переконали братів із Закарпаття, що правда по стороні першого уряду Карпатської України.

Осип Крук, Мілбурн, Н. Дж.

---o---

НЕ ДАТИ ЛЕМКІВЩИНИ!

Так виходить, що незабаром розбиратимуть Польщу. І наші рідні землі готові стати вільними в одній великій і вільній Україні. Дехто вже розписується про границі української держави. Читаємо про ті границі й в американській пресі. А мене болить те, що часто згадується за ріку Сян як польсько-українську границю. Так не може бути, бо за Сяном є великі простори української землі, на яких живе український нарід великою більшістю. За ті землі й за той нарід не можна нам ніколи забувати.

Дмитро Фортуна,
Елизабет, Н. Дж.

---o---

ЩО Я ЛЮБЛЮ ЧИТАТИ В „СВОБОДІ".

Коли візьму „Свободу" до рук, то перше читаю політичні новинки про рідний край, про Карпатську Україну, про її уряд, і радію душею, коли польські гієни скавулять, що Карпатська Україна, це випадова брама до відбудови великої української імперії. Потім читаю залюбки редакційну статтю, бо в ній бачу наче в дзеркалі все життя українського народу. Схоплено тут усе без закрасок, без жадних політур, без хвальб, а так просто та ясно, як саме життя, що кристалізується на українських землях. Третя точка мого щоденного порядку читання „Свободи" є рубрики „З дня" і „На біжучі теми". Тут знаходжу багато повчального матеріялу на ріжнородні теми і так до них призвичаївся, що коли нема кілька днів тих писань, то починаю скучати.

Опісля берусь до читання наших кореспондентів. Дуже люблю читати статті нашого письменника д-ра Грицая, де він пише про подвиги наших борців-героїв на всіх ділянках нашого життя. І нераз, коли читач змучений тягненням таčок буденщини, виснажений морально, а навіть фінансово і наче стоїть над берегом пропасти, тоді мистецькі писання д-ра Грицая є наче бальсам на зболілу душу. Бо в тих писаннях читач знаходить велич духа наших передових людей у минувшині та гарт і кріпцю самопосвяти в сучасним поколінні, в преславних подвигах наших молодих революціонерів-героїв.

Із зацікавленням читаю писання нашого журналіста Онацького з Риму, де він безупинно працює, щоби поширити нашу літературу між італійцями. Писання п. Онацького є більш науково-розвідкові. Та, на жаль, тепер ми мало стрічаємо його писань у „Свободі".

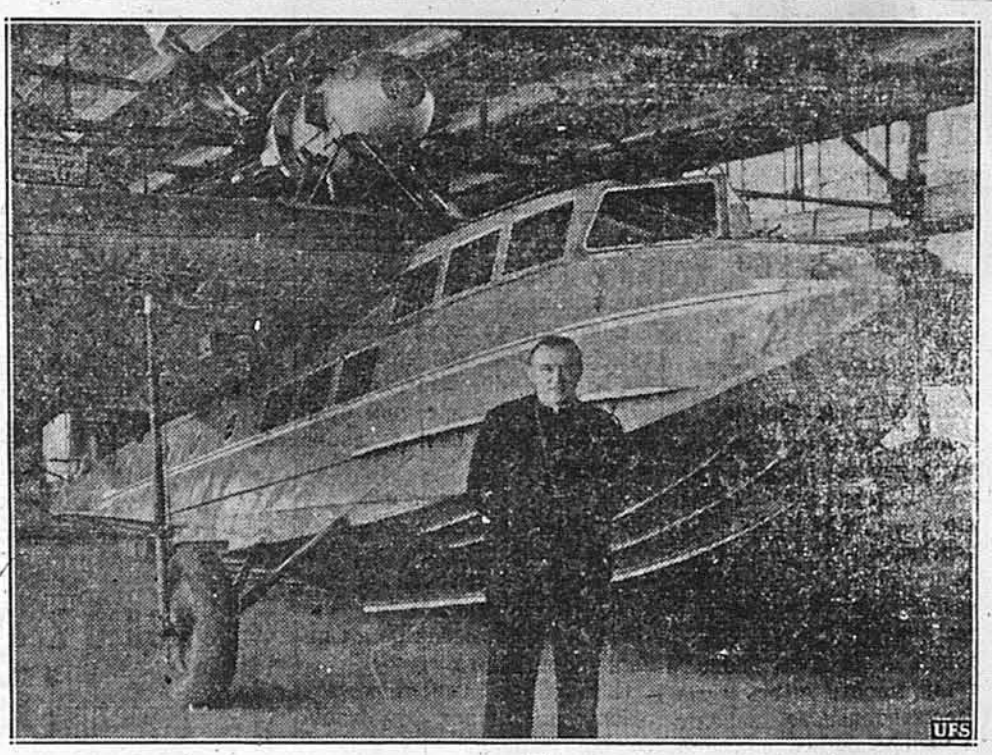
Люблю читати політичні статі кореспондента „С. О." Він не дош речі і змістово. Нераз дає заслуженого поличника батющці Сталінові. Ще згадаю, що часто попадають на сторінки „Свободи" слабенькі змістом і стилем вірші наших тутешніх віршописців, без котрих читач дуже легко може обійтися. Хоч вірші Костишина є змістовні. З зацікавленням читаю про протести, про віча, як ось протестаційний похід у Ню Йорку, в якому йшло пятнацять тисяч з таблицями, демаскуючи польські дикі вчинки. Радієш душею, коли читаєш, що по всіх місцевостях протестують наші і тим робом обсмалюють крила польському орлові, як теж дають до пізнання мадярам, щоб не лакомилися на українські пироги, бо ними задавляться. Дуже не люблю читати довжезних рецензій про концерти і вистави! Читач прямо дістає оскоми і неодин думає: по що і на що це писати? Це нудне і неінтересне. Завжди одно й тесаме. І повно хвальби. Чи не краще згадати кількома словами, що відбувся концерт, було стільки і стільки людей, зібрали стільки і стільки на визвольну боротьбу і справа скінчена. Дуже влучно й інтересовно пишеться про цю справу в Шікаговській Хроніці. Там пишеться коротко і звязко.

Зразком для наших дописувачів про концертові рецензії можуть послужити наші артисти Придаткевич та Гайворонський. Нераз ми читали їх рецензії. Пишуть коротенько, але змістовно. Не розтягають, а таки представляють читачам всю естетичну насолоду, яку присутні переживали підчас концерту. Або візьмім останню рецензію, писану п. Гайворонським про нашого славного українського співака, Михайла Голинського. Автор писав змістовно про красу співу нашого соловія. Це нині наш найбільший співак і ми мусимо бути горді, що маємо такого. А лиш кількацять стрічок написано про такого велитня. Зате про пересічну людину ми пишемо нераз шпальти. Тому треба з цього витягнути відповідні висновки. Теперішний час, у якім живемо, це час динамічний, час скорий, гальопуючий. Він не терпить довгих безцільних промов, а тим більше довгих незмістовних писань. Теперішний час прямо диктує нам: коли хочеш бути мудрим, то вибирай із сотки слів десять, і тоді їх пиши. То значить, треба вистерігатися сіяти січку, полову, а лише чисту золоту пшеницю.

Ми повинні все памятати, що часопис „Свобода" це наша трибуна. Вона має також відфотографовувати наше життя і вести нас до чогось кращого та високого. Тож стараймося, щоб вона була популярна, щоб ішла з рук до рук, з хати до хати. Старайміося її поширити. Хай ваш приятель стане її передплатником, коли не може бути членом У. Н. Союзу. Старайтеся, щоб ваш гросерник дав своє оголошення до „Свободи", бо ви даєте йому заробити, то чому ваш часопис не має заробити? Те саме треба пристосувати і до професіоналістів.

В. Гасій, Ню Йорк, Н. Й.

ВІВТАР НА ЛІТАКУ.

О. Пол Шулте, римо-католицький священик, відомий загально як літаючий священик, бо він обїздить свою парохію, що положена в підбігунових околицях, на літаку. Недавно він казав збудувати собі на літаку вівтар, перший вівтар цього роду.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

✝

У Честер, Па., помер дня 17. грудня 1938. року по тяжкій недузі Січовий Стрілець і член Бр. Сош. св. Духа, від. 237. У. Н. Союзу,

МИХАЙЛО ДМИТРИК.

Покійний родився в селі Білина Велика, пов. Самбір, Галичина. У 1918. році боровся на українськім фронті яко Січовий Стрілець. Ворожа польська куля застрягла у нім коло Дрогобича. Покійний носив у собі кулю 15 років. Тому кілька років лікарі кулю виняли, але здоровля він не відзискав.

До У. Н. Союзу записався 1922. року. Помер, проживши всього 39 років. Похорон відбувся 20. грудня.

Оставив жену вдовою і двоє діточок сиротами.

Вічна Йому память! Земля американська нехай буде Йому пером!

Г. Стеців, секр.

ЙОНҐСТАВН І ОКОЛИЦІ!

Проситься всі українські організації стриматися з уряджениям підприємств **у неділю, 19. лютня 1939,** бо в цей день жіноцтво, зорганізоване в сестрицтво при укр. прав. громаді влаштовує

ЖАЛІБНУ АКАДЕМІЮ
на честь Ольги Басараб.

Рівночасно ці жінки в цей день офіційно відкриють свій відділ ОДВУ-Червоний Хрест. Вже йде підготовка жіного хору цього сестрицтва, хору дівочого і шкільних дівчаток.

Обовязком всіх українців взяти участь в цій академії, бо цього року 1939. припадає 15. річниця смерти Ольги Басараб.

За уряд: **Марія Ліницька, Марія Гальчишак і Агафія Конишак.**

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Перший відділ Організації Оборони Лемківщини в Ню Йорку на своїх місячних зборах 25 листопаду ц. р. ухвалив вислати $50 на поміч першому Урядові Карпатської України. Ми, українські лемки, радіємо з вільности нашої дорогої сестриці та бажаємо щиро, щоб усі українці зрозуміли вагу теперішньої хвилі й поспішили з пожертвами на відмогу нашій молодій державі.

За уряд: **Михайло Баран,** предс.; **Михайло Кінн,** кас.; **Андрій Марко,** фін. секр.

---o---

ЙОРКВИЛ, О.

На Карпатську Україну.

Т-во ім. І. Франка, від. 77 У. Н. Союзу в Йорквил, на своїх зборах 20 листопаду ц. р. ухвалило вислати з товариської каси $5 на поміч Карпатській Україні. Гроші вислано через Обєднання.

П. Г.

---o---

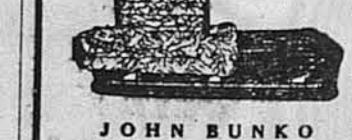
РОЧЕСТЕР, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Д-р Степан Суковаченко і його дружина Ольга зложили через Обєднання $20 на такі народні цілі: $10 на Карпатську Україну, $10 на українських інвалідів.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Відчитання денного приказу в совєтських казармах.

— Доподудне стріляння до цілі, пополудні стріляння до ґенералів!...

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

(93)

Коли Тарзан виходив по драбині вгору всі дикуни насторожили свої списи, або натягнули луки, зо стрілами, спрямованими в Тарзана. Вони боялися, що цей білий „демон" в останній хвилині щось таке встружить, що вирветься їм з-під самого носа. Та Тарзан йшов спокійно, без страху, немов погодився зо своєю долею, що треба буде вмерти.

Скоро всі вязні були зібрані на платформі, на підборіддю ідола, звідкіля мали їх стручати в рот ідола. Каґундо, чухаючи свою бороду, почав оглядати вязнів і думати, кого першого післати на смерть. Биґерс з них усіх найбільше тремтів і тому Каґундо вибрав його. Вибраний почав пручатись, кидатись, благати, та це робило Каґунда ще більш немилосерним.

Кількох дикунів прискочили до Биґерса і почали тягнути його в напрямку рота ідола. Гострими кінцями списів вони змусили його стати на язиці ідола, звідки вів шлях в чорне черево. Зо страху пробігли Джефові мурашки по тілі. Тепер він зрозумів, що всьому кінець, що він таки мусить згинути. І миттю в його думці виринув образ його життя.

Немов блискавки пробігали крізь його голову образи з минулого, такі образи, про які, здавалось, він був зовсім забув. А в тих образах відбивалась безмірна підлість його, відбивались ті підступи і зради, які він завдавав іншим. Деколи він чув стогін своїх жертв, які він слав на смерть. А тепер те саме приходило на нього. Він навіть не смів звертатись до Бога, в котрого нагло повірив.